

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.: 14/3274-1 Vår ref.207.03ØBE Dato: 20.10.14

Høring – NOU 2014:5 – MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning.

Vi viser til brevet fra departementet datert 24.06.14 som inviterer til høring på NOU 2014:5 *MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning*. Akademikerne har noen generelle kommentarer til utvalgets rapport om MOOC og noen kommentarer knyttet til utvalgets konkrete anbefalinger.

Generelle kommentarer

Akademikerne tror MOOC-trenden vil utfordre norske universiteter og høyskoler og derfor bør man fokusere på hvilke muligheter som teknologi gir for læring. Akademikerne mener at campuslæring er den viktigste læringsarenaen i høyere utdanning, spesielt for unge studenter som tar en gradsutdanning. MOOC (fjernundervisning/nettbasert undervisning) er et spennende supplement som metodemessig og innholdsmessig gir en merverdi til ordinære studier. Akademikerne mener gradsstudier fra universiteter og høyskoler må utfordre og trene studentene til tverrfaglig samarbeid, samhandling og dialog i tillegg til å oppnå faglig dybdekunnskap. Akademikerne mener det er viktig at MOOC-utviklingen i Norge ivaretar dette. Akademikerne mener generelt det er viktig å øke metodevariasjon i undervisningen ved hjelp av ulike teknologier.

Digitale og teknologiske verktøy gir variasjonsmuligheter i pedagogikk og didaktikk: enten innen et fagområde som f.eks. matematikk, eller som nettverk mellom studentene i undervisningen. Metodevariasjon i undervisning har en egenverdi: MOOC og andre teknologier må vurderes fortløpende i arbeidet med å utvikle og understøtte ”eksisterende” undervisning. Akademikerne mener det er viktig å motivere utdanningsinstitusjonene til å bruke allerede tilgjengelige plattformer og verktøy for å skape motivasjon og engasjement

hos studentene. Det bør bli en naturlig del av undervisningen. Et godt eksempel er [Kahhot](#) som NTNU bruker for å fremme studentenes sosiale lek med kunnskap. MOOC-diskusjonen knyttes gjerne til fjernundervisningstradisjonen. Akademikerne ønsker en diskusjon som i større grad handler om å variere og tilgjengeliggjøre tradisjonell campusundervisning ved hjelp av ulike teknologiske muligheter.

Akademikerne mener utvalget definerer MOOC for bredt for formålet. Det blir for omfattende å inkludere alt av kurs som tilbys som MOOC i en diskusjon om MOOC i høyere utdanning. Akademikerne ser de store mulighetene som ligger i å kunne gjøre utdanninger og kurs mer fleksible og lettere tilgjengelige for flere i et livslangt læringsperspektiv, men mener alt ikke kan ha relevans for aktiviteten ved de høyere utdanningsinstitusjonene. Næringsliv og offentlig forvaltning kan ha en stor egeninteresse av å utvikle MOOC-tilbud til egne bransjer, sektorer, egne ansatte. Dette kan skje i samarbeid med universiteter og høyskoler, og dermed reguleres av dette samarbeidet.

Antallet MOOC har eksplodert på noen få år. Det er først nå vi ser at tilbyderne evaluerer sine erfaringer. Akademikerne tror "forbrukeratferden" på internett vil differensiere hardt mellom relevante og mindre relevante MOOC-tilbud. Det vil skje en seleksjon av MOOC-tilbud på nettet. Akademikerne tror MOOC kan øke den internasjonale synligheten for institusjoner, men bare dersom MOOC-tilbudet hevder seg i konkurranse med andre institusjoners tilbud. Akademikerne tror det er fagmiljø som opparbeider et omdømme internasjonalt som også vil bli foretrukket av MOOC-deltakerne.

Utvalget foreslår tiltak og investeringer knyttet til MOOC som summerer seg til størrelsesordenen 130 - 380 millioner kroner årlig. Akademikerne mener midlene bør fordeles til å gjelde også en bredere satsing på å modernisere universiteter og høyskoler gjennom en bred og generell digital kompetanseheving av de ansatte, og en målrettet innsats på å utvikle og innføre gode digitale løsninger ved institusjonene. En generell digital opprusting av institusjonene er kritisk viktig og nødvendig for større innsats på MOOC, men også for å sikre bedre kapasitetsutnyttelse, bedre oppfølging og bedre administrasjon av institusjonene. En bredere IKT-satsing må prioriteres parallelt med å satse på utvikling av MOOC i noen pilotmiljøer. Alle institusjonene har allerede i dag mulighet til å igangsette egne prosjekter dersom de ønsker det. En bredere satsing på kompetanse og digitalisering vil gjøre at flere miljøer vil kunne sette i gang prosjekter.

Kommentarer til de konkrete anbefalingene:

Anbefalinger fra kapittel 9 – MOOC i norsk høyere utdanning

- MOOC med eksamen og studiepoeng, både fra norske og utenlandske institusjoner, kan inngå i dagens gradssystem. Utvalget ser derfor ikke behov for endringer av det norske regelverket for akkreditering og godskriving av emner.
- Utvalget anbefaler en nasjonal utredning om hvordan institusjonenes praksis for godskriving av emner kan forbedres.
- Utvalget mener at institusjonene må legge til rette for en smidigere praksis for godskriving av emner på tvers av norske institusjoner.
- Utvalget mener at institusjonene må utvikle gode ordninger for realkompetansevurdering av personer som har gjennomført MOOC.

MOOC-utvalget foreslår at det departementsoppnevnte utvalget som skal vurdere kompetanser utenfor det formelle utdanningssystemet også vurderer kompetanse som opparbeides gjennom MOOC-tilbud uten eksamen og studiepoeng.

Akademikerne støtter i hovedsak anbefalingene i kapittel 9, og mener noen av dem burde vært igangsatt tidligere, uavhengig av MOOC, som del av politikken rundt livslang læring og realkompetanse.

Anbefalinger fra kapittel 10 – Kvalitet og læringsutbytte

- Utvalget anbefaler at erfaringer og kunnskap fra arbeidet med kvalitet i fleksibel og nettbasert utdanning anvendes ved utviklingen av MOOC.
- Utvalget forutsetter at institusjonene legger prinsipper om universell utforming til grunn ved utvikling av MOOC.
- Utvalget anbefaler at institusjonene prøver ut nye pedagogiske vurderings- og eksamensformer i MOOC.
- Utvalget anbefaler at man i utredningsarbeid om digital vurdering og eksamen også inkluderer spørsmål om identitetshåndtering i MOOC.
- Utvalget mener at det er behov for å styrke den digitale kompetansen hos ansatte i universitets- og høyskolesektoren. Omfanget må først kartlegges nærmere. Utvalget anbefaler at det bevilges midler til å styrke den digitale kompetansen.

- Utvalget anbefaler at institusjonene videreutvikler de ansattes kompetanse i bruk av teknologi i undervisning.
- Utvalget anbefaler at institusjonene tar ansvar for å videreutvikle studentenes digitale kompetanse.
- Utvalget mener det er behov for sterkere insentiver for økt kvalitet i undervisning og for mer innovative læringsformer. Utvalget anbefaler derfor at virkemiddelapparatet og insentivordninger på utdanningsområdet gjennomgås, både på individ-, institusjons- og nasjonalt nivå.
- Utvalget anbefaler en systematisk satsing på forskningsbasert kunnskapsutvikling om bruk av teknologi i høyere utdanning.

Utvalget anbefaler å etablere et miljø for forskningsbasert kunnskapsutvikling, utviklingsarbeid og kunnskapsdeling knyttet til læringsanalyse.

Akademikerne støtter anbefalingene i hovedsak. Akademikerne viser til kommentarer tidligere om verdien av fysisk tilstedeværelse på campus for særlig studenter som tar gradstudier. Akademikerne vil understreke at anbefalingene 5 og 6 omhandler kritisk viktige komponenter for å utnytte teknologiske muligheter ved norske universiteter og høyskoler: En generell opprustning av digital kompetanse i sektoren og god bruk av digitale læringsplattformer som allmenne verktøy i høyere utdanning må gjøres parallelt med pilotprosjekter og mer målrettede satsinger på MOOC i noen miljøer.

Akademikerne vil påpeke at anbefaling 7 forutsetter at vitenskapelig ansatte har mer digital kompetanse enn studentene har. Det er ikke en selvfølge med den rivende teknologiske utviklingen. Akademikerne mener institusjonene i større grad bør involvere studentene i arbeidet med å utvikle kvalitet i undervisningen, blant annet i hvordan teknologi kan gi administrativ og faglig merverdi. Akademikerne støtter særlig de tre siste anbefalingene, med noen nyanser. Det er viktig med bedre kunnskap knyttet til teknologi og pedagogikk, men Akademikerne mener dette ikke fordrer opprettelsen av et nytt miljø knyttet til læringsanalyse. Akademikerne mener det er bedre å utlyse forskningsprosjekter, f.eks. gjennom Forskningsrådet, knyttet til dette, og som eksisterende forskningsmiljøer kan søke på og utvikle sin kompetanse på. Anbefalingene om bedre kunnskapsgrunnlag er ellers viktige for å bygge en kultur for å kvalitetsutvikle utdanningene og for å rekruttere og anerkjenne vitenskapelig ansatte som er gode formidlere til institusjonene.

Anbefalinger fra kapittel 11 – Hvordan tilby MOOC

- Utvalget anbefaler at norske MOOC-tilbud samles og profileres gjennom en egen nasjonal portal.
- Utvalget anbefaler at Norge tar initiativ til et nordisk samarbeid med mål om en felles satsing for å profilere nordiske MOOC-tilbud internasjonalt.
- Utvalget anbefaler at det legges til rette for at norske institusjoner får tilgang til en eller flere MOOC-plattformer som er tilpasset norsk og samisk språk og norske institusjoners profil.
- Utvalget anbefaler at det legges til rette for at institusjonene kan benytte seg av en sentral støttefunksjon i utviklingen av MOOC. Et primærmål for denne støttefunksjonen er å bistå i oppbyggingen av relevant pedagogisk og teknologisk kompetanse ved høyere utdanningsinstitusjoner.

Utvalget anbefaler at hensynet til universell utforming blir ivaretatt ved valg av plattform.

Akademikerne mener generell digital kompetanse og nye digitale verktøy må prioriteres. Heller enn å satse på å utvikle nasjonale portaler og plattformer mener Akademikerne det er viktigere å satse på noen strategisk viktige pilotmiljøer i utviklingen av MOOC. Eventuelle nasjonale satsinger på portaler, kunnskapsgrunnlag og støttefunksjoner bør legges til et allerede eksisterende forvaltningsorgan som kan videreutvikle sin aktivitet knyttet til ikt og pedagogikk.

Institusjonene bør selv ha handlingsrommet til å velge hvilken plattform som passer dem best, og hvor og hvordan de vil profilere seg. Akademikerne mener norske institusjoner er best tjent med å profilere egne MOOC-tilbud og eventuelle samarbeids-MOOC som det passer dem best. Institusjonene konkurrerer om internasjonalt omdømme, prestisje og anerkjennelse på selvstendig grunnlag eller i strategisk valgte samarbeid. Akademikerne anbefaler at norske myndigheter inkluderer spørsmål om MOOC i sitt eksisterende utdanningssamarbeid med EU.

Anbefalinger fra kapittel 12 – Opphavsrett og åpen tilgang

- Utvalget anbefaler at spørsmålene rundt opphavsrett og lisensiering utredes nærmere for å gjøre det enklere å utvikle åpne MOOC-tilbud.
- Utvalget anbefaler at lærestedene ved utvikling av MOOC avklarer hensiktsmessige avtaler for studentenes og ansattes rettigheter til eget materiale.

- Utvalget anbefaler at institusjonene stimulerer til produksjon av åpne digitale læringsressurser, og at alle læringsressurser merkes med bruksvilkår.
- Utvalget mener at norske myndigheter bør arbeide aktivt, også internasjonalt, for å fremme prinsippet om åpne digitale læringsressurser og åpen tilgang (Open Access) i høyere utdanning.
- Utvalget anbefaler at det opprettes en oversikt over tilgjengelige åpne digitale læringsressurser for høyere utdanning.

Akademikerne støtter anbefalingene.

Anbefalinger fra kapittel 13 – Samarbeid, spesialisering og konkurranse

- Utvalget oppfordrer norske institusjoner til å benytte de mulighetene som MOOC gir for faglig samarbeid, arbeidsdeling, spesialisering og effektiv ressursutnyttelse.
- Utvalget anbefaler norske institusjoner som ønsker internasjonalt samarbeid om MOOC å benytte seg av mulighetene for europeisk samarbeid som ligger i EUs utdanningsprogram Erasmus+.
- Utvalget anbefaler at insentiver og virkemidler som støtter opp om samarbeid, arbeidsdeling og spesialisering mellom institusjonene, blir vurdert av utvalget som skal gjennomgå og vurdere finansieringssystemet i universitets- og høyskolesektoren.

Akademikerne støtter anbefalingene.

Anbefalinger fra kapittel 14 – Arbeidslivets kompetansebehov

- Utvalget anbefaler at samarbeid mellom universiteter og høyskoler og arbeidslivet blir brukt som et insentiv i finansieringssystemet for høyere utdanning.
- Utvalget anbefaler at utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet styrker sitt samarbeid om etter- og videreutdanning, og at MOOC benyttes som virkemiddel i dette arbeidet.

Utvalget anbefaler å bevilge offentlige midler til en større offensiv satsing på kompetanseutvikling med bruk av MOOC, som forutsetter samarbeid mellom det offentlige og partene i arbeidslivet. Fordeling av midlene kan gjøres på ulike måter og må vurderes i mer detalj av offentlige myndigheter.

Akademikerne støtter anbefalingene.

Anbefalinger fra kapittel 15 – Forsert utdanning og åpent opptak til MOOC

- Utvalget anbefaler forsøk med opptak til MOOC-tilbud med studiepoeng for søkere som ikke oppfyller gjeldende krav for opptak til høyere utdanning.
- Utvalget anbefaler at det legges til rette for at flere elever i grunnopplæringen kan ta forsert utdanning i form av MOOC-tilbud.

Akademikerne støtter anbefalingene, men vil understreke at det må avklares når og hvordan deltakere uten formell studiekompetanse skal få godskrevet studiepoeng i de to tilfellene, og når og hvordan en deltaker skal kunne oppfylle kravene til regulært opptak.

Anbefalinger fra kapittel 16 – Gratisprinsippet og egenbetaling

- Utvalget mener at norske MOOC-tilbud i utgangspunktet skal være gratis.
- Utvalget anbefaler at departementet vurderer regelverket for egenbetaling for å klargjøre institusjonenes handlingsrom når det gjelder betaling for MOOC-tilbud.

Akademikerne er enig med utvalget i at norske MOOC-tilbud, tilbudt fra norske universiteter og høyskoler, i utgangspunktet skal være gratis. Alle som ønsker det bør kunne ta et MOOC-kurs fra norske institusjoner. Den ordinære studieavgiften for opptatte studenter bør inkludere ev. formell anerkjennelse av læringsutbytte fra MOOC med studiepoeng som institusjonen tilbyr selv eller har inngått avtale med andre institusjoner. Akademikerne mener det er viktig at utdanningsinstitusjonene selv skal kunne bestemme hvordan læringsutbyttet skal vurderes dersom en ekstern deltaker ønsker å få godskrevet studiepoeng for kurset. Lærestedet må også ha tilgang til å avkreve en studieavgift som minimum dekker administrative kostnader knyttet til arbeidet.

Akademikerne mener det er viktig å verne om gratisprinsippet i norsk høyere utdanning, og at det er viktig å få klargjort om og hvor vidt dette gjelder deltakere på kurs for kompetanseutvikling i arbeidslivet. Akademikerne mener det her er nødvendig å differensiere mellom det å få utstedt et kursbevis for fullført MOOC-kurs, og det å få godskrevet studiepoeng for kurset. Akademikerne mener alle MOOC-kurs ikke kan forventes å kunne ut i studiepoeng.

Anbefalinger fra kapittel 17 – Utdanningsstøtte

- Utvalget anbefaler at det utredes om det skal gis utdanningsstøtte til deltakere i MOOC og andre nettbaserte utdanninger med fleksibel studiebelastning og varighet.
- Utvalget anbefaler at det utredes om det skal gis utdanningsstøtte til studenter som tar MOOC og andre nettbaserte utdanninger, både i og utenfor EU/EØS-området.

Akademikerne støtter anbefalingene.

Med vennlig hilsen

Akademikerne

Øyvind Berdal

Rådgiver

